

Évzáró vizsgarend az elemi iskola IV. osztályában

Előkészületek. A tantermet gondosan kitakarítottuk. A vizsgával egyidőben rajz- és kézimunka-kiállítást rendezünk az osztályban. Ezért a falakra izlésesen elhelyezzük a tanulók legszebb kézimunkáit, rajzait is: tanuskodjanak ezek is az osztály egész évi szorgalmas munkájáról. Gondoskodnunk kell a hatóságok, szülők megfelelő elhelyezéséről is, a netán felesleges padokat kivetjük s minden kis helyet ügyesen felhasználunk az osztályterem lakályossá tételére. Egy-két szép virág, néhány szép kép a falakon szintén emelni fogja az ünnepi hangulatot. A szülők számára fenntartott helyek lehetőleg csak a tanterem két oldalát foglalják el, esetleg a padok mögötti területet. Az ablakokba az évközben ápolt, gondozott virágokat állítsuk, ezek is hozzá tartoznak az osztály képéhez. Az asztal feltétlenül üresen maradjon, amit izlésesen leterítünk. Az iskolai füzeteket egy másik asztalon helyezzük el megtekintésre.

Ima után köszöntjük az elnököt, a megjelent szülőket néhány meleg szóval.

Egy tanuló ünnepi köszöntőt mond a tanulók nevében.

Vizsgára

Szeptembertől vetegettünk,
virágokat szedegettünk,
nem volt soha maradás!
Egész évi munkásságunk,
Igyekvésünk most véget ért,
Ime, itt az — aratás!

Nem egyforma volt a föld, mag...
De, hogyha a buzgalom nagy:
Győz mindig az akarás!
Jó buzgóság, nagy igyekvés,
Serény munka, gazdag vetés,
Nem adhat rossz aratást!

Jószívvel mit mostan adunk,
A mi munkánk, saját magunk:
Lélek, szív és szeretet...
Kedves szülők, jó vendégek,
Akik most eljöttetek:
Fogadjátok szívesen!

(Huhn Gyula).

1. Most pedig álljatok fel gyermekek, énekeljük el a magyar imát.

Himnusz. (Ének).

2. Beszéd- és értelemgyakorlat. Miért jöttünk ma össze, gyermekek? Milyen időre esik a mi vizsgánk? Mit csinál ilyen-

kor kint, a határban a szántóvető? Látjátok, milyen érdekes találkozás ez: a magyar föld szorgalmas művelője is ilyenkor végzi aratását, amikor a mi vizsgánk van. Neki is ünnep ez az idő, hiszen mit csinál ilyenkor a magyar ember? (A búzát takarítja be). Mi lesz a megőrölt búzából? (Kenyér). Mit kérünk mindennapi imánkban a jó Istentől? (Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma...) Bizony, gyermekek, a kenyér a legfontosabb táplálékunk. Ki tudná most szépen elmondani, miből lesz a kenyér? (Búzából). Meséld el a kis búzamag történetét! (Szántás, vetés, boronálás, tavasszal a búzaszem megindul, gyökeret és szárat ereszt, feltör a földből s széttelik a világban; azután növekedni kezd, leveleket, majd kalászt növeszt; a kalászban magok vannak, ebből lesz a kenyér. De addig még sok minden történik a búzával. Megérik, learatják, kékékbe kötik, keresztbe rakják, asztagokba hordják, kicsépelelik, majd zsákokba gyűjtik, a malcumba kerül, ott megőrölik, liszt lesz belőle, ezt dagasztja meg édesanyánk s azután kenyérré sűti). Jól van! De mond csak, mennyi kenyeret esztek meg ti egy nap? Mit gondolsz, mennyivel többet fogyasztotok el egy héten? Hogyan számítod ezt ki? A számolást végezd el te! Mennyit fogyasztanak el egy hónap alatt? Hogyan számítanád ki? S hogyan tudnánk meg azt, hogy mennyi kenyérré van szükségük egy esztendőre? Hogyan számítanánk ezt ki? Kezdje a számolást NI! (Másokkal folytatjuk, hogy minél több tanuló végezze a helyén). Mit csinál ilyenkor a magyar ember? Tudnál erről költeményt mondani? Mondd el!

Magyar ember ilyenkor ...

Magyar ember ilyenkor kint jár a határba,
Verejték, könnye hull... suhint a kaszája...
Elnézi a dus kalászt késő napnyugtáig,
Az arcáról boldogság, szent öröm sugárzik.

Magyar ember ilyenkor fohászt küld az Égbe,
Mégfürdeti lelkét a nyári verőfénybe...
Elszenderül s a szívét halk zene himbálja:
Kalász-zsongás a világ legszebb muzsikája!

(Vályi Nagy Géza).

Mennyi buza termett édesapádéknak tavaly? Ha egy q buza ára 20 P 50 fillér, mennyit kapott édesapád a 35 q-ért? Hogy számítod ki? Vegyétek elő a füzetet s csináljuk meg a számítást! Előbb azonban ki tudná megbecsülni, mennyit kapott az ő édesapja a búzájáért? Ezt felírom a táblára, meglát-

juk, eltaláltad-e? Most pedig végezzük el a műveletet. Mit kell csinálni? (A műveleteket éppen úgy, mint előbb, felváltva más-más tanulóval elvégeztetjük, a végén az eredményt összevetjük a becsléssel). Nagyon ügyesek vagytok, jól számoltok. Na de most menjünk tovább. A te édesapáddal beszéltem valamelyik nap. Azt mondta, hogy ő már nem emlékszik, hány q búzája termett tavaly, de azt tudja, hogy q-ját 20 P 10 fillérért adta el s összesen 840 pengőt kapott érte. Hogyan tudnánk kiszámítani azt, hány q búzája termett az ő édesapjának? Mit osztanál mivel? (A példa megoldása ugyanúgy, mint előbbi).

Mondjátok csak gyermekek, milyen növényt termelnek legtöbbet a mi vidékünkön? Mindenhol gabonát termelnek legtöbbet? Hol termelnek hazánkban legtöbb takarmánynövényt? Merre van tőlünk Dunántul? Tudjátok mit, gyermekek? Utazzunk most el Dunántulra. Nekünk még csak vonatra sem kell ülni, jegyet sem váltunk, mégis odaérünk egykettőre. Hogyan? Vegyük elő térképünket. Te gyere a nagy térképhez s mutasd az utat, ti pedig a helyeteken mutassátok. Mutasd meg a mi lakóhelyünket! Mindenki itt született? Hogyan nevezük azt a helyet, ahol születünk? És ahol lakunk? Nem mindenkinek az a szülőföldje, ahol lakik. Most kezdjük meg az utazást. Hová érkezünk először? Mennyivel nagyobb vármegyénk székhelye községünknel? Azért nem is községnek, falunak mondjuk, hanem minek? Mi van a vármegye székhelyén? Kik igazgatják a vármegyét? Milyen messze van lakóhelyünk a vármegye székhelye? Hogyan juthatunk el oda legrovidebb idő alatt? Mit szállít még a vasut? Milyen vonatok indulnak községünk ből? Milyen községeken megy keresztül utjában? Melyek községünk határai? Miről nevezetes vármegyénk székhelye? Ha tovább utazunk elhagyjuk vármegyénket, akkor milyen vármegye területére érünk? Milyen nagyobb városokat találunk utközben? Mondd meg, miről nevezetesek ezek a városok? Végre sok utazás után hová érkezünk? Miről nevezetes Budapest? Hazánkban mi a fővárosa? Akkor miért nevezük székes-fővárosnak? Minek a székhelye? (Pest vm.-nek). Mit tudunk a fővárosról? Hányszor akkora, mint községünk? Hányszor több lakója van? Ugyan miből él ott ez a rengeteg ember, hiszen nincs annyi szántóföld a határában, hogy mindenkinek jutna belőle? Milyen gyárat ismerünk a fővárosban? Mi kell a gyárak működéséhez? Nyersanyag nélkül tudnának-e dolgozni? Mivel dolgoznak a gyárakban? (Gépekkel). Hol készítik ezeket a gépeket? Miért gyorsabb a gépekkel végzett munka? De van a gépnek hasznán kívül kára is. Mi az? (Fölöslegessé teszi sok ember munkáját). Ugy van. Miből él még a főváros népe? Hová viszik a községünkben eladott gabonát? Kik vásárolják meg? Ezek a ke-

reskedők hová szállítják? Mind a főváros lakossága fogyasztja el az országból oda összehordott gabonát, húst, zsírt, gyümölcsöt stb. Hová szállítják onnan? Milyen országokba visznek gabonát? Miért nem terem Németországban annyi gabona, amennyi elég volna a lakoságnak? Ezért mit kell csinálniok? Mit hozunk cserébe tőlük gabonánkért? Mit gondoltok, mekkora a főváros? Ha ilyen roppant nagy kiterjedésű, akkor olyan könnyen tudják ügyeit intézni, mint községünknek? Mikre osztották fel a fővárost ezért? Hány kerületre osztották fel Budapestet? Mondd el a kerületek neveit! Hány van közülük a Duna bal, s hány a jobbpartján? Milyenek az utcái? Mik vannak szép terein? Ki volt már közületek a fővárosban? Mik szállítják az embereket az utcán? Sokan vannak-e utcáin? Merre jártál a fővárosban? Voltál-e a Duna-parton? Mit láttál ott? Mit intéznek az Országházban? (Országgyűlés, miniszterek, a törvényhozás, innen intézik az ország ügyeit, itt vannak a legfőbb hivatalok, intézmények stb.) Jaj, már szinte a fejem is zug a nagy sürgés-forgásban, ami a fővárosban van, igazi világváros, jó lesz tehát, ha felszállunk a mi gyorsvonatunkra, s tovább utazunk a Dunántulra! Addig is azonban, amíg vonatunk elindul, nézzünk át a Duna jobbpartjára. Mit látunk ott? (Királyi vár). Ki építtette ezt a várat? (Mátyás király). Milyen ereklyéket őriznek ott? (Szent Korona, Szent István Jobbja). Ki lakik most a királyi várban? (A Kormányzó Ur). Hogy hívják a mi Kormányzó Urunkat? (Nagybányai vitéz Horthy Miklós). Miért mondjuk, hogy ő most a legelső magyar ember? (Nincs király). Mit tudtok a Kormányzó Urról? (Az otrantói csata hőse stb.)

Vonatunk azonban már megindult, még magunk mögött látjuk a főváros rengeteg gyáranak füstfelhőjét, végre az is eltűnik lassan. De megváltozott itt a táj! Milyen lett? Milyen volt a Tisza—Duna közén? (Sík, itt dombos, hullámos). Miért nevezik dombvidéknek a Dunántult? Vannak-e hegyek is rajta? Milyen hegyeket ismerünk itt? Melyik mellett megy el vonatunk? (Pilis, Vértes, Bakony). Mivel vannak fedve ezek? Hol vannak erdőségek? (A hegyes vidékeken). Na már itt is vagyunk a Balaton mellett! Mondd el, mit tudsz a Balaton nagyságáról? Mivel mérjük a területeket? (Négyzetméter). Mondd el a területmértékeket! Hány hektár egy négyzetkilométer? Községünk hány négyzetkilométer területen fekszik? Hányszor nagyobb területű a Balaton, mint községünk területe? Milyen távolságban van községunktől a szomszéd község? Hányszor hosszabb a Balaton, ha annak hossza 76 km? Milyen fürdőhelyeket találunk a Balaton mentén? Balatonboglár, Balatonföldvár, Balatonlelle, Balatonszentgyörgy, Zamárdi, Szántód, Szárszó, Balatonszemes, Fonyód, Balatonfenyves, Balatonfüred, Siófok stb.) Hány vármegye osztozik a Balatonon? (Zala, Veszprém és Somogy.)

Ha már itt vagyunk, énekeljük el azt a szép dalt, amit a Balatonról ismerünk!

(Ének: Hullámozó Balaton tetején...)

Gyermekek, szép az alföld, szép a dombvidék, de talán valamennyi között legszebb a hegyes vidék! Maradt-e nekünk hegyesvidékünk a trianoni országcsönkítés óta? Mit kaptunk vissza tavaly? (Az Északnyugati-Felföld déli részét). Mutasd meg a térképen, melyik az a terület! Sorold el, milyen vidékeket kaptunk vissza! Milyen ásványi anyagok vannak a Felföldön? Mi terem az alföldön és a dombvidéken? Mit csinál az alföldi gazda fölösleges terményével? És a hegyvidéki? Mi fölösleges az alföldi és mi a hegyvidéki embernek? Hogyan történik a kicserélés? (Folyókon, vasuton, gépkocsin stb). Csak az alföld és a hegyvidék cseréli ki egymással fölöslegét? Mi a lakosság főfoglalkozása falun? Mi a városban? Mi a fölöslege a falunak s mi a városnak? Hogyan cserélik ki egymással fölöslegeiket a falu és a város? Minek nevezzük ezt a tevékenységet? (Kereskedelem, forgalom, közlekedés). Hogyan történik ez ma? Hol vannak magas hegyek hazánkban? Nevezd meg ezeket a tájakat! Ezek most is hazánkhoz tartoznak? Kik vették el tőlünk egyenlőre ezeket? Milyen nagyobb hegyeket találunk északon? Milyen nevezetes városokat ismerünk ott? És keleten? Hogy nevezzük az ország délkeleti részét? Kiknek uralma alá került most Erdély? Kik laknak ott? Hogy nevezzük azt a földet, ahol a székelyek élnek? (Székelyföld). Milyen vármegyékben laknak a székelyek? Milyen nagyobb városokat ismerünk Erdélyben? Hazánk déli része kiknek a birtokába került? Milyen nagyobb városokat vesztettünk el itt egyenlőre? Melyik részén ért hazánk a tengerre? Milyen kikötőnk volt ott? Miért sulyos csapás reánk nézve Fiume elvesztése?

Bejártuk most édes hazánk földjét, azt is, amit elraboltak, azt is, ami megmaradt nekünk. Ki tud költeményt a mi hazánkról? Mondd el!

Magyarország, édes hazám!

Magyarország, édes hazám,
Te vagy az én édesanyám!
Valamennyi hazámfia
Mind az édesanyám fia.

Hazafivér, mind nemes vér,
Aki magyar, mind egy testvér.
Jaj annak, ki a testvérré
Ugy tekint, mint ellenségre!

Gyűlölségnek legyen vége!
Magyarok közt legyen béke!
De minek is a sok beszéd?
Szorítsuk meg egymás kezét!

(Vargha Gyula)

Ki tud még költeményt hazánk valamely részéről? Mondd el te is, amit tudsz!

Amerre a Tisza folyik . . .

Vágyik oda az én szívem,
Amerre a Tisza folyik.
Elszáll oda ezerszer is
Napfeljöttől napnyugtáig,
Amerre a Tisza folyik.

A folyó is, a vidék is
Itt van, itt él a szívemben.
Hát még, aki édes örök
Szeretettel vár ott engem,
Amerre a Tisza folyik!

Áldja meg az Isten őket!
Az én lelkem jó anyámat,
Meg érte, ahol csak jár,
Azt a földet, azt a tájat:
Amerre a Tisza folyik.

(Szabolcska Mihály).

Mohács

Elődeink siralmas harchelyén
Zöldebb a fü Mohácsnak mezején,
Több illat tölti a virágokat
S a gazda — mondják — szebb kalászt arat.

E földet ősök vére láztatá,
Azért küld Isten ily áldást reá,
Mert szent határ az s pusztá nem lehet,
Hol honfi-szív honáért vérezett.

(Báró Eötvös József).

Hol van Mohács? Miről nevezetes? Mikor volt a szomorú emlékű mohácsi csata? Kik verték le ott a magyarokat? Mi következett ezután hazánkra? Hány évig nyögte hazánk a török igát? Most is rabságban vannak magyar testvéreink! Miért vannak rabságban? Igazságos ítélet volt-e az, amellyel elszakították őket tőlünk, testvéreinket? Miben bizunk mégis? Kinek az évét ünnepeltük az elmúlt évben? Ki volt Szent István? Mit tudunk róla, mit tett ő? Kinek ajánlotta fel hazánkat halála előtt, kinek a védelmébe? Meghallgatta-e most is Nagybaldogasszony? Milyen nagy ünnepség volt tavaly Budapesten? Kik voltak fenn közületek az Eucharisztikus világkongresszuson? Érdekes dolgot hallottam, gyermekek. Azt mondják, azon a kongresszuson egy millió magyar ajánlotta fel szí-

vét az Ur Jézusnak, s ezért cserébe Szent István közbenjárására most visszakaptuk egymillió magyar testvérünket! Mit kell hát tennünk, hogy az egész Magyarországot, minden elszakított területét visszakapjuk? Ugy van: imádkoznunk kell érte és dolgoznunk mindnyájunknak!

Addig is, amig vissza nem kapjuk e területeket, mit mond a költő?

Három könny

Három könny van szempillámon,	Az első könny, mely úgy éget,
Nehéz, forró mind a három!	Siratja a Felvidéket.
Lelkem legmélyéről jöttek	A második, a legdrágább,
Szemembe a drága könnyek.	Téged gyászol, Bácska, Bánát.

A harmadik — legnehezebb,
Erdélyország, érted pereg!
Érted pereg vagy tán másért:
Egész Nagy-Magyarorszáért!

(Vályi Nagy Géza).

Miénk e föld!

Miénk e föld, Árpád földje,	Siró szellő ősi romra
Isten keze nekünk mérte!	Csak ezt sirja, ezt sóhajtja.
Verejtékünk, vérünk gyöngye	Ősz aggastyán nyugalomra
Hullott rája, ömlött érte,	Fáradt testét ezzel hajtja.
Attól áldott minden rögje . . .	Ezt dalolja ifju ajka,
Miénk e föld mindörökre,	Bölcső felett ezt a dajka,
Mindörökre!	Ezt a dajka!

A toronyban busborongva	Szántóvető kérges marka
Délharangszó, estharangszó	Ezt vesse az ősi rögbe.
Csak ezt kongja, csak ezt zsongja,	Zúgó vihar bús haragja
Ezt zokogja minden jajszó.	Ezt harsogja mennydörögve!
Bujdosó ezt bús útjában,	Minden magyar sziv imája
Furulyaszó a pusztában,	Égi utját ezzel járja,
A pusztában . . .	Ezzel járja!

(Lampérth Géza).

Gyerekek! mit gondoltok, kiknek köszönhetjük szép hazánkat? Ezért mit kell tennünk őseinkkel? Mondd el, mit mond erről a költő?

Gondoljatok őseinkre!

Tudjátok-e mitől terem
Gazdagon a róna?
Tudjátok-e mitől piros
A fakadó rózsa?
Kardforgató őseinknek
Hullott itt a vére,
Ezeréves szép hazánknak
Minden kis rögére.

Gondoljatok őseinkre,
Mikor rózsát szedtek,
Mondjatok egy imát értük,
Ha kenyeret szegtek!
Foglaltátok a nevüket
Koszoruba, dalba!
Gyarapodjék, virágozzék
Árpád birodalma!
(Pósa Lajos).

Most pedig álljatok fel, énekeljük el azt: Legyen úgy, mint régen volt... (vagy ha ezt nem tanulták volna: Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország...)

Milyen ünnepet ültünk nemrég, gyermekek? A jó Isten után kiknek köszönhetjük a legtöbbet? Ki tud valamilyen költeményt a szülőkről? Mondd el!

Szüleimhez

Hej, édes szüleimék,
Gazdagodjam meg csak!
Akkor, hiszem Istenem,
Nem panaszkodnak.

Szép kocsit csináltak
Éd'sanyám számára;
Nem kell, hogy a templomot
Gyalogosan járja.

Minden teljesülni fog,
Amit csak kívánnak;
Megelőzöm vágyait
Éd'sapám s anyámnak.

Lesz aranysegélyzetű
Imádságos könyve,
Krisztus Urunk képe lesz
Szépen metszve benne.

Lesz csinos ház, amiben
Megvonulnak szépen;
Pince lesz a ház alatt,
Jó bor a pincében.

Pistinek meg majd veszek
Drága paripákat,
Rajtok jó Istók öcsém
Vásárokra járhat.

Meghíhatja éd'sapám
Minden jó barátját;
Borozás közt lelküket
A jókedvbe mártják.

Igy élünk majd boldogan
A multságoknak,
Igy biz, édes szüleim!
Gazdagodjam meg csak!

(Petőfi S.)

Most pedig álljatok fel: táncoljunk! (Az ablakok nyitva legyenek!)

Énekes gyakorlatok, karmozgással, lélekezési mozgásokkal.
Pl.: Megy a gőzös... dallamára karlökés előre, vissza,

föl, vissza, váltakozva. Azután: Hogy susog a szél? Nagy lélekzetvétel, majd a levegőt lassan kiengedjük hangos zzzz hangoztatással. Leülni! (Néhány perc mulva folytatjuk).

Vegyétek elő az olvasókönyvet! Nyissátok ki a 158. oldalon! Olvassuk! Kezdd el az olvasást! Mi a címe? A legnagyobb magyar. (Már tárgyalt olvasmány, tehát szómagyarázat nem szükséges, inkább a megértésre törekszünk s kérdésekkel azt segítjük elő, illetve azt mutatjuk be a közönségnek). Kiről olvastunk most? Miért nevezzük legnagyobb magyarnak gróf Széchenyi Istvánt? Milyen alkotásait ismerjük? (Tudományos Akadémia, vizszabályozások, gőzhajózás, lótenyésztés, gőzmalmok, Lánchíd stb.) Megérdemli, hogy a legnagyobb magyarnak nevezzük? A mi ezeréves történelmünk sok nagy magyart ismer. Erről is tudunk költeményt. Mondd csak el!

Ki volt nagyobb?

Nem tudom én, melyik volt szebb, Vagy az, aki Isten után
Melyik dicsőbb, melyik nagyobb: A legnagyobb csodát tette,
Az-e, aki bedöngette Mikor Nándorfehérvárnál
Keleten a nagy érckaput? Réárohant Mohamedre?

Az-e, aki hét vezérrel Avagy az, ki a zászlóval,
Döntő karján sebet vágott, Melyen volt a Szent Szűz képe,
Hogy halálig védelmezik Hogy ne jusson más kezébe,
Ezt a dicső, szép országot! Ugy ugrott le a mélységbe?

Az-e, aki réges-régen Vagy az volt-e a legdicsőbb,
Olyan nehéz halált türt el, Hősebb, nagyobb mindahánynál,
Hanem akkor is még egyet Az a nemes ifjúból lett
Leütött a táborkürttel? Világverő hollós király?

Nem tudom én, melyik volt szebb, Vagy az, aki vár falánál
Talán az a híres László, Karjaiban jobban bizván,
Aki kivált seregéből, Szigetvárnál kirohant és
Oly magasan, mint egy zászló? Ugy halt meg a holtak hidján?

S mikor királynál is nagyobb Vagy az, aki . . . ? Sokan voltak!
Urrá akarták őt tenni, Nem tudom, hogy ki volt nagyobb,
El nem ment egy tapodtat sem, Csak áldom az Istenemet,
Mert csak magyar akart lenni. Amért én is magyar vagyok!

(Tóth Kálmán).

Mondd el ennek a költeménynek első szakaszát! Mit mondtál? Miért nevezzük ezt mondásnak? Miből áll beszédünk? Hogyan fejezhetjük ki gondolatainkat? Amikor gondolatainkat leírjuk, mi lesz belőle? Milyen betűvel kezdjük a

mondatot? Mondj mondatokat erről az ünnepélyről! Ird fel a táblára ezt: **Sokan jöttek ma az iskolába.** Elemezzük most ezt a mondatot. Mit állítunk ebben a mondatban? (Jöttek). Kérdezzünk az alanyra? Hogyan kérdezzünk rá? (Ki? kik? mi? mik?) Kik jöttek? (Sokan.) Hogy nevezzük az állitmányt és alanyt? Miért főrészek? Melyek a mondat bővítő részei? Keress a mondatban bővítő részt! Milyen bővítő rész ez: ma, iskolába. Mit határoznak meg? (Időt, helyet.) Milyen határozók tehát ezek? Most vegyük ki a szavakat a mondatból. Sok, milyen szó ez, mit fejez ki? (Számnév). jön, milyen szó ez? (Cselekvést jelentő szó = ige). Olvasd el ezt a versszakot szótagolva! Hány szótagból áll minden szó? Miből áll a mondat? És a szavak mikből állnak? Hányféle hangot különböztetünk meg? Mondj rövid magánhangzót! Hosszuakat! Hosszu mássalhangzót! Hogyan írjuk a hosszú mássalhangzókat? És ha kétjegyűek? Hányféleké a mássalhangzók? Hogyan választjuk el a kettőzött mássalhangzókat? Mondj tulajdonfőneveket! Hogyan írjuk ezeket? Mondj mellékneveket!

Most nézzétek csak az asztal fölé, mi van ott, a falon? (Cimer, zászló, feszület vagy kereszt). Mit jelentenek ezek ott, a falon? Mit jelent a cimer? Mit jelent a négy ezüst sáv? És a háromas halom? Melyik van meg most a háromból? Mit jelent a cimer fölött a korona? (Királyság vagyunk). Kitől kapta Szent István a koronát? Mit jelent a cimer fölött a zászló? Jőjj ki, mondd el azt a költeményt, amelyet a zászlóról tanultunk!

Magyar zászló

Szeressük a hófehér színt,
Szeressük a zöldet,
Szeressük a piros vértől
Ázott magyar földet,
Mert a piros, fehér és zöld
Ősi zászlónk színe,
Benne fénylik, benne ragyog
Dicső multunk híre,
Hősök aranyszíve!

Szeressétek ezt a zászlót,
Szívből szeressétek!
Fonjatok rá hőstettekből
Új koszorút, szépet!
Hadd legje be dicsőséggel
Kárpát ősi ormát,
Hadd lengje be dicsőséggel
Szép nagy Magyarországot,
Régi Magyarországot!

(Móra László).

Mit látunk a cimer és a zászló fölött? Kit juttat eszünkbe a feszület (kereszt)? Látjátok, ez van legfelül, mintha uralkodna a cimer, a zászlók felett s rajtuk is! Gyermek, valóban csak uralkodna? Nem bizony! Azért került legfelülre, mert a jó Isten uralkodik mindnyájunkon. Mivel kezdjük, mivel végezzük minden munkánkat? Kit hívunk segítségül? Mondd el azt a költeményt, amit tanultunk a jó Istenről!

Istenem, ki vagy a mennyben

Istenem, ki vagy a mennyben, Lombok közt, ha suttog a szél:
 Nagy jószágod véghetetlen! Én Istenem, Rólad beszél!
 Gondot viselsz a fűszálra, A vihar is Téged kiált,
 A csacsogó kis madárra. Téged, a nagy dicső királyt.

Csörgő patak, zugó tenger Szemed ott csügg a bogáron,
 Csakugy dicsér, mint az ember. Mint az egész nagy világon,
 Fák, virágok sóhajtása: Én rajtam is csüggjön szemed!
 Erdő, mező imádsága. Dicsértessék a Te neved!

(Pósa Lajos).

Befejeztük ünnepélyünket. Ti most hazamentek a nagy pihenőre. Lesznek olyanok is, akik nem jönnek már vissza többet ide, közénk, más iskolában folytatják tanulmányaikat. Bucsuzóul mondják el ezek, mik szeretnének lenni, ha megnőnek? Mondd el a költeményt!

Pályaválasztás

— Mi leszel, kis fiam?

— Huszár leszek, apám!

Végy kardot és csákót, meg egy lovat alám!

— Vennék is, fiam, mert nincs szebb a világon,

Mint a magyar huszár: kardosan, lóháton!

De nehéz sor ám ez s nem is egészséges,

Kivált ha közel mégy a vad ellenséghez!

Kard villan, kard csattan, mint az ég villáma,

Mit csinálsz, ha egy a fejedet levágja,

Mit csinálsz majd akkor, kis huszár-barátom?

— Hát akkor... én is az ő fejét levágom!

— Jobb lenne valami nyugalmasabb pálya,

Teszem azt: légy püspök, az Isten huszárja,

Vagy könyvkereskedő, ez jó neked éppen:

Vagy cukrász: az nyakig jár a süteményben!

Vagy légy fűszerboltos: lesz mazsolád zsákkal,

Egész nap számolhatsz cukros mandulával!

Vagy légy író, mint én! Ez se rossz pálya ám!

Hát mi leszel, fiam?

— Huszár leszek, apám!

(Gárdonyi Géza).

Most pedig énekeljük a magyar Hiszekegyet.